

Міністерство освіти і науки України  
ВСП Інститут інноваційної освіти  
«Київського національного університету будівництва і архітектури»

**Затверджено**

Вченою радою ВСП ІІНО КНУБА  
протокол від 2020 р. № 8



Голова вченої ради

Даневич О.С.

**СИЛАБУС**

**Патентна справа**

*Назва дисципліни*

**освітній рівень**

*перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)*

*(назва освітнього рівня)*

**галузь знань**

**281. Публічне управління та адміністрування**

**спеціальність**

**281. Публічне управління та адміністрування**

**спеціалізація**

**281. Публічне управління та адміністрування**

**освітня програма**

**Публічне управління та адміністрування**

**мова навчання**

**українська**

Силабус навчальної дисципліни «Патентна справа» розроблений на підставі програми навчальної дисципліни «Патентна справа», затвердженої на засіданні Методичної комісії (протокол від «9» 09 2020 р. № 4) та Вченої ради (протокол від «18» 09 2020 р. № 8).

Розробник Новикова І.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії (протокол від «4.09» 2020 р. № 4).

Голова навчально - методичної комісії  Новикова І.В.

## Мета та завдання навчальної дисципліни

Актуальність дисципліни полягає в активному розвитку інноваційних технологій, інформатизації суспільства і зростанні ролі новітніх технологій у суспільстві. Саме правове забезпечення охорони об'єктів промислової власності і є завданням дисципліни. “Патентна справа” є частиною права інтелектуальної власності, а отже, охоплює ряд загальних понять, студенти мають ознайомитись з ними, мати уявлення про місце і роль патентного права в системі цивільного права загалом та права інтелектуальної власності зокрема.

Будь який вид діяльності людини — виробництво, оборона, охорона здоров'я — просто неможливий без належного науково-технічного забезпечення. Наука не може успішно розвиватися, якщо виробництво не забезпечить її необхідними інструментами, приладами, устаткуванням. У свою чергу, виробництво не може прогресувати без розвитку науки і техніки.

Наукова діяльність — це, безсумнівно творчий процес. Творчість — це цілеспрямована пошукова діяльність людини, результатом якої є щось якісно нове. За кінцевим результатом розрізняється творчість технічна, художня, літературна, наукова, виробнича тощо.

За цілеспрямованістю творчість можна поділити на два види: духовна і науково-технічна.

Відповідно до Законів України керівники міністерств, відомств, підприємств, організацій і установ зобов'язані розробити і здійснити заходи по розвитку винахідництва і підвищення його ефективності. При цьому необхідно систематично використовувати відкриття і винаходи на всіх етапах розробки і опанування нових виробів, матеріалів і технологічних процесів; спрямувати діяльність конструкторів, розробників і дослідників на створення принципово нових об'єктів з урахуванням останніх досягнень винахідництва; створювати лабораторії і спеціальні групи з реалізації винаходів та раціоналізаторських пропозицій.

Поступальний рух України по шляху розвитку державності, входження в міжнародне науково-технічне співробітництво зумовили необхідність розробки законодавства України про інтелектуальну власність.

Закони передбачають ряд заходів з підвищення ефективності патентної інформації, забезпеченню патентної чистоти техніки, яка розробляється і випускається, покращання планування використання винаходів, підвищення ролі державної патентної експертизи винаходів.

Особливого значення робота з винахідництва і раціоналізації, а також захисту прав винахідників та раціоналізаторів набуває в світлі Конституції України: кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Відповідно до Конституції України: громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової та технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності.

Питання використання і охорони об'єктів промислової власності, тобто винаходів, “ноу-хау”, товарних знаків, промислових зразків, корисних моделей стали невід'ємною частиною міжнародних угод з економічного та науково-технічного співробітництва.

Отже назріла необхідність у підвищенні патентних знань.

Мета дисципліни — засвоєння студентами певного обсягу знань з правової охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та застосовувати здобуті знання та навички на практиці.

Мета дисципліни конкретизується в її завданнях, а саме:

- ознайомитись з основними теоретичними засадами інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема, чітко уявляти місце дисципліни у правовій системі;
- знати та вільно орієнтуватись в нормативно-правовій базі щодо охорони прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки;
- максимально наближено до практики розглянути процес реєстрації об'єктів інтелектуальної власності та отримання патенту;
- вивчити основні способи захисту патентних прав суб'єктів та можливі шляхи розпорядження ними.

Нормативно-правову базу дисципліни становлять Конституція України, закони, підзаконні нормативно-правові акти, а також міжнародні угоди, які посідають особливе місце у правовому регулюванні інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема.

Завершується вивчення дисципліни “Патентна справа” проведенням заліку у формі співбесіди або у письмовій формі. До заліку допускаються ті студенти, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали контрольну роботу.

## Програма навчальної дисципліни “ПАТЕНТНА СПРАВА”

### *Тема 1. Загальне поняття патентного права*

Поняття творчої та інтелектуальної діяльності, їх соціально-правове значення. Поняття права інтелектуальної власності, його роль і місце в системі права. Місце патентного права в системі права інтелектуальної власності. Співвідношення патентного та авторського права. Поняття та особливості патентного права, його роль на сучасному етапі розвитку суспільства та технологій. Предмет патентного права. Метод патентного права. Співвідношення диспозитивного та імперативного регулювання відносин в патентному праві. Принципи патентного права.

### *Тема 2. Джерела патентного права*

Поняття джерела патентного права. Класифікація джерел. Основні та допоміжні джерела права Конституція — основний закон держави та джерело патентного права. Закони та підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел патентного права. Характеристика основних законодавчих актів у сфері патентного права. Судова практика. Міжнародно-правові акти як важлива складова джерел патентного права.

### *Тема 3. Об'єкти патентного права*

Поняття та загальна характеристика патентних правовідносин. Склад правовідносин. Поняття об'єкта, його сутність та значення. Винахід як об'єкт патентного права, його ознаки та види. Пристрій: його характеристики, особливості патентування. Речовина як об'єкт патентного права. Штам мікроорганізму. Інші об'єкти винаходу. Спосіб, його характерні ознаки. Винахід на застосування: поняття, особливості, види та роль у розвитку науки і техніки. Умови патентоздатності: загальна характеристика та значення. Новизна: поняття, умови її встановлення. Джерела, що ганьблять новизну. Момент часу та територія при встановленні новизни. Пільга за новизною. Винахідницький рівень: поняття, особливості визначення. Промислова придатність винаходу. Особливості її визначення. Корисна модель: поняття, особливості, необхідність правового захисту. Міжнародний досвід захисту корисних моделей. Відмінність корисної моделі ти винаходу. Умови патентоздатності корисної моделі. Промисловий зразок: поняття, характерні ознаки. Види об'єктів, що можуть бути промисловими зразками. Об'єкти, які не підлягають захисту, як промислові зразки. Особливості відокремлення промислових зразків від об'єктів авторського права. Умови патентоздатності промислових зразків та особливості їх визначення.

### *Тема 4. Суб'єкти патентного права*

Поняття суб'єкта патентного права. Законодавче визначення статусу суб'єктів патентного права. Автори, їх статус, майнові та особисті немайнові права. Гарантії захисту прав авторів. Співавторство та особливості його встановлення. Правове регулювання відносин співавторів. Статус патентовласника, його права, особливості переходу прав. правонаступники та їх роль як суб'єктів патентного права. Види правонаступництва. Спадкування. правонаступництво за юридичною особою. Роль та значення інституту представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного). Умови отримання свідоцтва. Права та обов'язки повіреного. Держава в особі органу, що здійснює реєстрацію патентних прав, як окремий суб'єкт патентного права. Державний департамент з інтелектуальної власності, правовий статус, особливості діяльності. Укрпатент, його функції.

### ***Тема 5. Патент та порядок його отримання***

Поняття патенту, його види. Законодавчі вимоги до оформлення патенту на винахід та корисну модель. Заявка, поняття, порядок оформлення, необхідні документи, що додаються. Порядок розгляду заявки реєструючим органом. Формальна експертиза. Кваліфікаційна експертиза. Видача патенту. Припинення дії патенту: підстави та порядок. Деклараційний патент, поняття та його особливість. Заявка на деклараційний патент. Визнання деклараційного патенту недійсним. Заміна деклараційного патенту на винахід (корисну модель) на патент на винахід (корисну модель). Патентування винаходу, корисної моделі в іноземних державах. Патентування відповідно до процедури, встановленої в Договорі про патентну кооперацію. Законодавчі вимоги до патентування промислового зразка. Подання заявки та необхідних документів. Порядок розгляду заявки на отримання патенту на промисловий зразок. Оформлення та видача патенту на промисловий зразок. Патентування промислового зразка в іноземних державах.

### ***Тема 6. Правосуб'єктність власника патенту***

Права та обов'язки власника патенту. Сутність патентних прав. Майнові та немайнові права. Виключні та невиключні майнові права. Право авторства. Права та обов'язки, що випливають з патенту. Обмеження правосуб'єктності патентовласника. Примусове відчуження та припинення дії прав на патент. Підстави припинення прав на патент. Добровільна відмова від патентних прав. "Примусова ліцензія". Правові наслідки дострокового припинення патентних прав. Охорона прав власника патенту від порушення. Обсяг охорони.

### ***Тема 7. Правовий захист особливих об'єктів патентного права***

Службові об'єкти, "Службовий винахід": поняття та ознаки. Службовий промисловий зразок, особливості правового захисту. Права роботодавця при створенні службового об'єкта. Права працівника. Порядок патентування службових об'єктів. Збереження об'єкта як комерційної таємниці. Секретні винаходи та корисні моделі: поняття і значення. Порядок отримання патенту на секретні об'єкти. Особливості правового захисту секретних об'єктів патентного права. Особливості використання секретних патентів.

### ***Тема 8. Договори в патентному праві***

Передача прав на об'єкт патентного права при укладанні цивільно-правових договорів. Загальний порядок укладання договорів. Ліцензія на використання об'єкта патентного права. Види ліцензій. Виключна, одинична та невиключна ліцензії. Порядок надання ліцензії. Ліцензійний договір: поняття, сторони, умови, укладання. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт патентного права. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії: поняття, сторони, умови, укладання. Інші договори, що можуть укладатись у сфері патентного права.

### ***Тема 9. Захист прав авторів і патентовласників та відповідальність за їх порушення***

Захист прав авторів і патентовласників: поняття, способи та форми захисту. Порядок захисту прав. Поняття відповідальності за порушення прав авторів та патентовласників, її види. Кримінальна відповідальність: поняття, підстави, випадки настання. Цивільно-правова відповідальність. Судовий захист прав патентовласників. Адміністративний порядок захисту. Уповноважені органи.

### ***Тема 10. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права***

Міжнародне співробітництво, форми його здійснення, роль та значення. Основні міжнародні правові акти у сфері патентного права. Договір про патентне право. Договір

про патентну кооперацію. Угоди ТРПС. Паризька конвенція про охорону промислової власності: основні положення, роль у регулюванні патентного права. Міжнародні організації у сфері інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності. Регіональні міжнародно-правові акти у сфері патентного права. Євразійська патентна конвенція. Право ЄС у сфері патентного права.

### Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		Л	П (С)	С.Р.
Тема 1. Загальне поняття патентного права	16	2	4	10
Тема 2. Джерела патентного права	16	2	4	10
Тема 3. Об'єкти патентного права	14	4	2	8
Тема 4. Суб'єкти патентного права	18	4	4	10
Тема 5. Патент та порядок його отримання	18	6	4	8
Тема 6. Правосуб'єктність власника патенту	14	2	4	8
Тема 7. Правовий захист особливих об'єктів патентного права	10	2	2	6
Тема 8. Договори в патентному праві	14	2	2	10
Тема 9. Захист прав авторів і патентовласників та відповідальність за їх порушення	16	4	2	10
Тема 10. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права	14	2	2	10
<b>Усього годин</b>	<b>150</b>	<b>30</b>	<b>30</b>	<b>90</b>



## Самостійна робота

Назви тем	Кількість годин
Тема 1. Загальне поняття патентного права	10
Тема 2. Джерела патентного права	10
Тема 3. Об'єкти патентного права	8
Тема 4. Суб'єкти патентного права	10
Тема 5. Патент та порядок його отримання	8
Тема 6. Правосуб'єктність власника патенту	8
Тема 7. Правовий захист особливих об'єктів патентного права	6
Тема 8. Договори в патентному праві	10
Тема 9. Захист прав авторів і патентовласників та відповідальність за їх порушення	10
Тема 10. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права	10
<b>Усього годин</b>	90

Самостійна робота студента-заочника є важливим шляхом оволодіння матеріалом. Самостійна робота студентів є різноманітною: вивчення документів, наукової, науково-пошукової, навчальної літератури, складання конспектів, підготовка рефератів.

Джерелами самоосвіти ще слугують газети і журнали (особливо фахові), радіо і телебачення.

Мета самостійної роботи полягає у розвитку, здатності до аналітичного мислення, сприйнятті і виробленні інтересу до дисципліни, що вивчається, закріплення та розширення знань, отриманих на лекціях. Самостійна робота має спонукати студентів до вироблення вмінь та навичок при опрацюванні різної інформації, здатності критично оцінювати результати своєї праці та удосконалювати власне розуміння особливостей патентного права.

*Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:*

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять з галузі захисту інтелектуальної власності та патентного права.
4. Підготовка до практичних занять, проведення експрес-опитування.
5. Підготовка до підсумкового контролю.
6. Контрольна перевірка у кожного студенту особистих знань за питаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

## Тематика контрольних робіт

Робота має бути надрукована за допомогою загальноприйнятих технічних засобів (друкарська машинка або комп'ютер) на одному боці білого аркуша паперу формату А4 (297 x 210 мм.). Машинописний текст оформляється шрифтом Times New Roman № 14, з інтервалом 1,5 (до 30 рядків на сторінці). Кожна сторінка тексту (друкованого чи рукописного) обмежується полями: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм. Відстань між заголовком і текстом має бути 15–20 мм. Нумерація сторінок у роботі проставляється наскрізна, включаючи список літератури. Кожне завдання починається з нової сторінки. Теоретичне (перше) завдання має містити вступ, основну частину та висновки. Мають бути вказані посилання на джерела. Обсяг: 12–15 сторінок. На початку роботи зазначається варіант та текст завдання. В кінці роботи вміщується список використаних джерел. Загальний обсяг роботи — 20–30 сторінок. Робота повинна містити титульний аркуш, текст завдання, виконане завдання у відповідному порядку, список використаних джерел.

### ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

#### **Варіант 1**

1. Особливості кримінальної відповідальності за порушення патентних прав.
2. Завдання:  
Олександр Н. та Петро Т. звернулись до свого приятеля Павла Г. (працював у Державному департаменту інтелектуальної власності) з пропозицією за певну плату довідатись про особливості нового запатентованого винаходу. Спираючись на отримані дані, Олександр і Петро використали переваги новинки без спеціального дозволу.  
Яку відповідальність за це вони можуть понести? Які особливості відповідальності кожного з них?
3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.
4. Скласти ліцензійний договір (винахід).

#### **Варіант 2**

1. Співвідношення авторського та патентного права.
2. Завдання:  
Громадянин Р. винайшов новий продукт, який може бути використано в харчовій промисловості. Він звернувся до фахівців з проханням пояснити, чи можна такий продукт запатентувати як винахід. Йому пояснили, що продукт не має достатнього винахідницького рівня, а тому винаходом вважатися не може.  
Що в такому випадку робити Р.? Чи може за таких умов продукт вважатись винаходом? Чи можна якимось захистити результат інтелектуальної праці?
3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід.

#### **Варіант 3**

1. Міжнародні угоди у сфері патентного права: їх значення та роль у врегулюванні патентних правовідносин.
2. Завдання:  
Андрій А. взяв участь в конкурсі на створення нової оригінальної форми телевізора (проводив завод радіоприладів). Андрій виявив неабияку фантазію, виліпив нову форму з піску. Представникам заводу сподобався підхід молодого автора і вони оголосили його переможцем, погодилися використати його ідею форми у виробництві. Єдине застереження — Андрій повинен самостійно зареєструвати право інтелектуальної власності.  
Як це можливо зробити? Що це за вид інтелектуальної власності?
3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — винаходу.

#### **Варіант 4**

1. Порівняльна характеристика винаходу та корисної моделі.

2. Завдання:

Громадянин А. винайшов новий агрегат, що може бути задіяний при виробництві молокопродуктів, споживаючи значно менше електроенергії. Знайомі порадили негайно подати заявку на винахід до відповідної установи. Оскільки громадянин А. не знав усіх особливостей оформлення документів, то звернувся за допомогою до свого сусіда К. — фахового юриста. К. погодився допомогти, однак почав вимагати від А. зазначити його як співавтора винаходу, оскільки, пояснив К., він фактично буде реєструвати винахід і отримувати на нього патент, а це нібито дає право вважатись співавтором винаходу.

Чи правомірні вимоги К.? Чи може він вважатись співавтором? Що дає право вважатись співавтором?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.

4. Скласти заявку на отримання патенту на винахід (пристрій).

#### **Варіант 5**

1. Особливості діяльності патентних повірених в Україні.

2. Завдання:

Микола У. самостійно розробив нову речовину, яка дозволяє прискорювати дозрівання плодів фруктових дерев. Ця речовина практично нешкідлива для людини, оскільки при її виробництві використовуються тільки природні сполуки. Однак винахідник не мав жодних необхідних матеріальних ресурсів для виробництва, а також не хотів займатись оформленням патенту, оскільки це забрало б багато часу і сил. Проте розповідав усім знайомим про свій винахід. Молодий підприємець Ярослав Ш. звернувся до Миколи з пропозицією викупити всі права на винахід включно з немайновим правом авторства, тобто автором запатентованого винаходу буде вважатись Ярослав Ш.

Чи законно це? Чи можуть бути відчужені немайнові права автора включно з правом його імені?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.

4. Скласти заявку на отримання патенту на корисну модель.

#### **Варіант 6**

1. Патентування винаходу відповідно до Договору про патентну кооперацію.

2. Завдання:

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатентувати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу. Один знайомий порадив Володимирові отримати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Володимир погодився, однак уже через півтора роки з'ясував, що термін дії так його патенту лише 6 років, а не 20 — як патенту на винахід.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можливо його замінити на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.

4. Скласти заявку на отримання патенту на промисловий зразок.

#### **Варіант 7**

1. Деклараційний патент: поняття, суть та значення.

2. Завдання:

Полтавчанин Олександр В. розробив новий оригінальний дизайн автомобіля і запропонував його вітчизняним автобудівникам, однак у останніх така новинка не викликала інтересу. Проте розробкою зацікавилася чеська компанія Skoda. Олександр відгукнувся на пропозицію про співпрацю, зареєструвати зразок вирішив саме у Чеській республіці.

Чи можливо це зробити? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.

4. Скласти договір комерційної концесії на винахід (спосіб).

### **Варіант 8**

1. Примусове відчуження патентних прав: його сутність та значення.

2. Завдання:

Андрій А. та Борис Б. винайшли новий спосіб виготовлення паперу. З часом Андрій А. припинив активно користуватись патентом, придбав за містом помешкання і там оселився Борис Б. з часом також захотів відійти від активної діяльності. Знаючи, що Андрій А. особливо не цікавиться патентом, Борис вирішив самостійно передати право власності на винахід ТОВ "О", про що з часом і було укладено договір. Проте ТОВ "О" значно знизило ціну, мотивуючи це тим, що винахід уже дещо застарів. Після тривалих переговорів Борис таки погодився на запропоновану ціну, хоча й був дуже незадоволений.

Чи не порушуються за таких умов права патентовласників? Якщо так, то коли саме? Що потрібно робити для їх захисту?

3. Скласти 10 тестів за темою 8.

4. Скласти договір комерційної концесії на корисну модель.

### **Варіант 9**

1. Особливості секретних об'єктів патентного права та порядок їх патентування.

2. Завдання.

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ "Р" з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ "Р" почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 9.

4. Скласти ліцензійний договір (промисловий зразок).

### **Варіант 10**

1. Сутність прав та обов'язків, що впливають з патенту.

2. Завдання:

Романом винайдено новий прилад для вимірювання напруги, — стійкіший до коливань, надійніший і точніший. Винахідник працював електриком за трудовим контрактом на підприємстві Т. Про винахід працівник повідомив своїх колег. Директор підприємства повідомив Романа, що підприємство як роботодавець має запатентувати винахід, як службовий. Роман заперечив: винахід є його і він сам має право на його патентування, адже винахідництво не передбачено ні його посадовою інструкцією, ні трудовим договором.

Як можна розв'язати таку суперечку? Що необхідно для того, щоб винахід вважався службовим?

3. Скласти 10 тестів за темою 10.

4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель.

### **Варіант 11**

1. Розвиток та становлення патентного права в Україні.

## 2. Завдання:

Володимир К. винайшов нову деталь, що може використовуватися в літакобудуванні. Його винахід було визнано секретним, відповідно таким, що не може використовуватись з комерційною метою. Винагорода була мізерною. З часом Володимир дійшов висновку, що винахід може використовуватись при будівництві транспортних комерційних літаків, а отже необхідність засекретувати винахід відпала. Проте, як вчинити в такому випадку він не знав.

Що можна вчинити в такій ситуації? Чи можливо розсекретити такий винахід? Якщо так, то в якому порядку?

## 3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — промислового зразка.

**Варіант 12**

1. Природа та необхідність існування службового об'єкта патентного права.

## 2. Завдання:

Ганна В. винайшла новий спосіб шиття тканини, що значно прискорювало б цей процес. Вона звернулась до відповідної установи для реєстрації свого винаходу та отримання патенту. Однак через певні проблеми її права, як вона вважала, було порушено. Проте куди звернутись зі скаргою Ганна не знала.

В якому порядку краще та ефективніше вирішувати спори, що виникають на стадії реєстрації винаходу? До яких органів варто звертатись?

## 3. Скласти 10 тестів за темою 4.

4. Скласти ліцензійний договір (корисна модель).

**8. Методи навчання**

У процесі викладення дисципліни “Патентна справа” для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як: проблемні лекції, роботи в малих групах, розігрування ігрових ситуацій, “мозковий штурм” тощо.

**Проблемні лекції** — спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань в ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

**Міні-лекції** — передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

**Робота в малих групах** — використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

**Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій)** — дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

**Презентації** — виступи перед аудиторією — використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг.

**Рольові ігри (інсценізації)** — форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

**Модерація** — це метод, який допомагає групам розглядати теми, проблеми, задачі зосереджуючись на змісті цілеспрямовано і ефективно при самостійній участі кожного у вільній колегіальній атмосфері. Модерація як спосіб проведення обговорення, швидко призводить до конкретних результатів, дає можливість всім присутнім брати участь в процесі вироблення рішень, відчуваючи при цьому свою повну відповідальність за результат.

## 9. Критерії оцінки знань студентів з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

### Оцінка “*Відмінно*”

Студент повинен знати основні поняття системи правової охорони інтелектуальної власності етапи, форми та методи планування, проведення та впровадження наукового дослідження, вміти користуватись інноваційними технологіями та науковими методами. Відповіді під час проведення підсумкового заняття мають глибокий, змістовний та конкретний характер.

### Оцінка “*Добре*”

Студент повинен знати основні поняття правової охорони інтелектуальної власності, вміти спланувати та впровадити в практику заходи, розроблені за результатами наукового дослідження. Відповіді під час проведення підсумкового заняття достатньо змістовні, адекватно відбивають основні розділи навчальної програми

### Оцінка “*Задовільно*”

Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо інноватики та захисту інтелектуальної власності, мінімумом практичних навичок. Відповіді під час проведення підсумкового заняття неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без подробиць.

### Оцінка “*Незадовільно*”

Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань щодо інноватики та захисту інтелектуальної власності, мінімумом практичних навичок. Відповіді під час проведення підсумкового заняття не мають конкретного характеру, студент не може дати жодної правильної відповіді або дає лише приблизну відповідь на одне—два запитання.

## СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

### *Нормативно-правові акти*

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // ВВР України. — 2003. — № 40. — Ст. 356.

3. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” від 15 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 7. — Ст. 32.
4. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” від 15 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 7. — Ст. 34.
5. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених)” від 27 серпня 1997 р. № 938 // Офіц. вісн. України. — 1997. — № 35 (код акту 3399/1997).
6. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель” від 22.01.01 № 22 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 9. — Ст. 386 (код акту 17928/2001).
7. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил складання та подання заявки на промисловий зразок” № 110 від 18.02.02 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 11. — Ст. 531 (код акту 21807/2002).
8. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель” від 15.03.02 № 197 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 16. — Ст. 887 (код акту 22226/2002).
9. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил розгляду заявки на промисловий зразок” від 18.03.02 № 198 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 14. — Ст. 773 (код акту 22072/2002).
10. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки” від 12 квітня 2001 р. № 290 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 18. — Т. 2. — Ст. 803 (код акту 18633/2001).
11. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи від 12 квітня 2001 № 291 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 18. — Т. 2. — Ст. 1029, стаття 804, (код акту 18634/2001).
12. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі” від 20 червня 2001 р. № 469 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 27. — Ст. 1227 (код акту 19345/2001).
13. *Наказ* Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр деклараційних патентів України на секретні корисні моделі” від 14 листопада 2001 р. № 738 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 47. — Ст. 2124 (код акту 20541/2001).

#### *Міжнародно-правові акти*

14. *Гаазький Акт* Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків від 28 листопада 1960 року // <http://portal.rada.gov.ua>
15. *Договір* про патентне право 2000 року // [portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua).
16. *Договір* про патентну кооперацію 1970 року // [portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua).
17. *Конвенція* про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14 липня 1967 року // [portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua)
18. *Паризька конвенція* про охорону промислової власності 1883 року // [portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua)
19. *Євразійська патентна конвенція* від 9 вересня 1994 року // [portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua)

#### *Основна*

20. *Андрощук Г. А., Крайнев П., Кавасс Н.* Право інтелектуальної власності: торговельно-аспекти: Науч.-практ. изд. — К.: Ін Юре, 2000.
21. *Андрощук Г. А., Работягова Л. И.* Патентное право: правовая охрана изобретений: Учеб. пособие. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: МАУП, 2001.
22. *Белов В. В., Виталиев Г. В., Денисов Г. М.* Интеллектуальная собственность. Законодательство и практика его применения. — М.: Юристъ, 2002.
23. *Бованенко Т. В.* Складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок: Практ. посіб. — К., 2006. — 40 с.

24. *Демченко Т. С.* Правове регулювання промислової власності в Європі та в Україні: Принципи побудови та шляхи зближення. — К.: Преса України, 2005.
25. *Ємжин В. М.* Особливості подання міжнародної заявки: Метод. рек. — К., 2006.
26. *Жаров В. О.* Інтелектуальна власність в Україні: Правові аспекти набуття, здійснення та захисту прав. — К.: Ін Юре, 2000.
27. *Карпущина С. И.* Защита интеллектуальной собственности и патентование. — М.: Междунар. отношения, 2004.
28. *Крайнев П. П., Работягова Л. І., Дятлик І. І.* Патентування винаходів в Україні. — К.: Ін Юре, 2000.
29. *Куса С. Д.* Патентна документація України: Посібник. — К., 2006.
30. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т.* — 3-тє вид., переробл. і допов. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2008.
31. *Охорона інтелектуальної власності в Україні / С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін.* — К.: Форум, 2002.
32. *Право інтелектуальної власності (акад. курс): Підручник / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького.* — К., 2007.
33. *Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіці: кол. авт.: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін.* — К.: Слово, 2006.
34. *Сусліков Л. М., Дьордяй В. С.* Патентознавство: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2005.
- Додаткова*
35. *Ларичев В. Д., Терещенко Б. Л.* Предупреждение преступлений, посягающих на интеллектуальную собственность: Науч.-практ. пособие. — М.: Альфа-Пресс, 2006.
36. *Ніколаюк С. І., Никифорчук Д. Й., Томма Р. П., Барко В. І.* Протидія злочинам у сфері інтелектуальної власності (статті 176, 177, 227, 229 КК України): Наук.-практ. посіб. — К.: КНТ, 2006.
37. *Основи інтелектуальної власності.* — К.: ІнЮре, 1999.
38. *Охорона промислової власності в Україні / О. Д. Святоцький, В. Л. Петров, Г. О. Андрощук / За ред. О. Д. Святоцького.* — К.: Ін Юре, 1999.
39. *Питання інтелектуальної власності: 36. наук. пр.: Вип. 1–3 / НДІ інтелект. власності Акад. прав. наук України.* — К., 2004, 2005.
40. *Право інтелектуальної власності: Підручник.* — 2-ге вид., переробл. і допов. — К.: Ін Юре, 2004.
41. *Салфетник Т. П., Шкуринська Т. І.* Методичні рекомендації щодо складання та подання заперечення до Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності: Метод. рек. — К., 2006.
42. *Сергеев А. П.* Патентное право. — М.: Изд-во БЕК, 1994.
43. *Цибульов П. М., Чеботарьов В. П., Зінов В. Г., Суїні Ю.* Управління інтелектуальною власністю / За ред. П. М. Цибульова. — К.: К. І. С., 2005.
44. *Цивільний кодекс України: Наук.-практ. комент.* — К.: Істина, 2004.
45. *Цивільне право України (академ. курс): Підручник: У 2 т.* — Вид. 2-ге допов. і переробл. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. — К.: Ін Юре, 2006.



### Шкала оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Поточний контроль навчальної діяльності студентів здійснюється під час практичних завдань. Він включає: експрес-опитування, врахування активності студентів під час практичного заняття. Також до цього виду оцінювання відносяться: задавання проблемних питань під час практичного заняття, прийняття участі в обговоренні питань та розв'язуванні задач.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A(відмінно)	90-100	Відмінно (зараховано)
B(дуже добре)	82-89	Добре (зараховано)
C (добре)	75-81	
D(задовільно)	67-74	Задовільно (зараховано)
E(достатньо)	60-66	
FX(незадовільно) з можливістю повторного складання	35-59	Незадовільно (незараховано)
F(незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	1-34	

Студенти, які набрали за результатами вивчення курсу необхідну кількість балів ( $\geq 60$ ), отримують оцінку відповідно до набраного рейтингу;

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг з кредитного модуля менше 60 балів, зобов'язані скласти екзамен. Максимальна кількість балів за екзамен складає 25 (тобто 25 відсотків від загальної кількості балів).

### Форми контролю

У процесі контролю рівня сформованості компетентностей студентів використовуються такі його форми: індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований; самоконтроль; взаємоконтроль.

### Критерії оцінювання знань студентів

Рівні компетентності	Критерії оцінювання	За 100-бальною шкалою
Низький (недостатній)	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, викладає його фрагментарно.	1-49
Середній (репродуктивний)	Студент дає неповну відповідь на запитання, володіє матеріалом на репродуктивному рівні, здатний відтворити значну його частину, робить спроби аргументувати відповідь прикладами, може відтворити значну частину теоретичного матеріалу.	50-69

Достатній (конструктивний)	Студент дає досить повну відповідь на поставлені запитання з незначними неточностями. Певною мірою володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його при виконанні практичних завдань. Розв'язує практичні завдання в стандартних педагогічних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок.	70-89
Достатній (творчий)	Студент дає вичерпну відповідь на запитання, виявляє ґрунтовні теоретичні знання та уміння застосовувати їх у різноманітних педагогічних ситуаціях. Може наводити переконливі оригінальні приклади з практики для доведення власної позиції.	90-100

### Критерії оцінювання знань студентів за результатами екзамену

Критерії оцінювання	За 100-бальною шкалою
Частково та поверхово розкриті лише окремі положення питання і допущені при цьому певні суттєві помилки, котрі значно впливають на загальне розуміння питання; поверхово, з помилками визначені ті чи інші поняття або сформульовані висновки з теоретичного положення, але з суттєвими помилками.	0-5
Правильно визначено сутність питання. При цьому недостатньо або поверхово розкрито більшість його окремих положень, існують окремі помилки, які частково впливають на загальне розуміння проблеми; частково і поверхово визначено те чи інше поняття або сформульовано висновок з теоретичного положення, але з неточностями та помилками.	5-15
правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання; правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення; правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.	15-25
Правильно визначено сутність питання, але розкрито його не повністю, з незначними помилками; правильно, але лише частково визначено те чи інше поняття або частково проаналізовано і зроблено висновок з теоретичного положення.	25-30
В цілому розкрито теоретичне питання, однак не повно і з деякими неточностями. При цьому не використано на достатньому рівні обов'язкову літературу; повністю розкрито сутність поняття, подано його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення.	30-35
Повно та ґрунтовно розкрито теоретичні питання, при цьому використана не лише обов'язкова, а й додаткова література; повністю розкрито сутність понять, подано його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення.	35-40